

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΜΑΣ ...ΓΙΑ ΓΟΝΕΙΣ

«ΤΟ ΚΟΚΚΙΝΟ ΦΟΡΕΜΑ ΤΗΣ ΣΑΒΕΛ»

ΤΗΣ ΜΑΡΙΝΑΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΟΥ-ΚΑΔΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Α΄ΤΑΞΗ 1^{ου} ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ

ΥΠΕΘΥΝΗ ΔΑΣΚΑΛΑ: ΜΑΡΙΑ ΜΑΡΑΓΚΟΥ

Ναύπακτος, 2020

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

➤ Προβλέπεται:

- *Η Διδασκαλία του Αφηγηματικού γραμματισμού, με τη συμβολή της χρήσης των Τ.Π.Ε.*
- Η ολόπλευρη ανάπτυξη των μαθητών
- Η σταδιακή και ενεργητική οικοδόμηση της γνώσης
- Ο πολυεπίπεδος εγγραμματισμός
- Η καλλιέργεια και η ανάπτυξη της ικανότητας της μεταγνώσης
- Η καλλιέργεια κοινωνικών και ηθικών αξιών και στάσεων

(Ι.Ε.Π., 2014)

«Το κόκκινο Φόρεμα της Σαβέλ»

Το διήγημα «Το κόκκινο Φόρεμα της Σαβέλ», της Μαρίνας Μιχαηλίδου-Καδή (εκδ. Πάργα, 2014) με ένα λιτό, αλλά μεστό σε νοήματα λόγο, αποτελεί μια ιστορία που σχετίζεται με τη ζωή της βασικής πρωταγωνίστριάς του και την οποία (ζωή της) εμείς γνωρίζουμε καθώς αυτή εκτυλίσσεται μέσα από τον αρμονικό συνδυασμό της λεκτικής και οπτικής αφήγησης.

- Το αφήγημα «Το κόκκινο φόρεμα της Σαβέλ» **επιλέχθηκε, γιατί είναι ένα καθαρά ένα αφηγηματικό κείμενο.** Σε κάποιο χρόνο και χώρο (που όμως δεν προσδιορίζονται με σαφήνεια) εκθέτονται πράξεις και γεγονότα ως μια σειρά συμβάντων.
- Στην ιστορία υπάρχει λοιπόν, διαδοχή γεγονότων, τα οποία παρουσιάζουν συγκεκριμένη χρονική ακολουθία. Η διαδοχή των γεγονότων είναι δυναμική και μοιάζει αληθοφανής ειδικά στις μέρες μας, που ακούμε καθημερινά θέματα σχετικού κοινωνικού προβληματισμού.

- Το αφήγημα μέσα από τον αλληγορικό χαρακτήρα του μικρού κοριτσιού και τη συμπεριφορά του εκπροσωπεί αφηρημένες ιδέες (ειρήνη, ελευθερία, πόλεμος, ασφάλεια) και ιστορικές ή κοινωνικές καταστάσεις (μετανάστευση, εν προκειμένω), φανερώνοντας αλήθειες της ζωής.

- Ως εκ τούτου, η ιστορία της Σαβέλ -ο κεντρικός ήρωας του αφηγήματος- του οποίου η δράση σχετίζεται άμεσα με ολόκληρο το αφήγημα κινεί και διαμορφώνει ολόκληρη την πλοκή και μπορεί να εξυπηρετήσει καταρχάς, αφηγηματικούς σκοπούς και στόχους, όπως και σχετικούς γνωστικούς, ή παιδαγωγικούς.

- Η συγκεκριμένη ιστορία επιλέχτηκε γιατί ξεφεύγει από το στερεότυπο «καλός-κακός». Άλλωστε έχουν αλλάξει οι αντιλήψεις «περί παιδικής ηλικίας»

στα πλαίσια των αφηγημάτων.

- Η ιστορία μας πραγματεύεται κυρίως θέματα τα οποία σχετίζονται με επίκαιρα κοινωνικά ζητήματα, όπως είναι αυτό της ειρήνης, της ελευθερίας, του πολέμου και της μετανάστευσης.

- Η ιστορία ξεκινά από τις άμεσες και έμμεσες αναφορές στην κοινωνικοπολιτισμική πραγματικότητα του μικρού παιδιού.
- Πρόκειται για ένα μικρό κοριτσάκι το οποίο μαζί με την οικογένειά του αναγκάστηκε να αφήσει το σπίτι του και κάθε τι αγαπημένο και να ταξιδέψει, αναζητώντας καινούρια πατρίδα σε μια μακρινή χώρα, για λόγους ασφάλειας.
- Οι δυσκολίες με τις οποίες έρχεται αντιμέτωπη η μικρή Σαβέλ και η οικογένειά της είναι πολλές και βίαιες...

- Ένας πόλεμος λοιπόν, είναι το πρόβλημα που προκαλεί τον ξεριζωμό του παιδιού από την ιδιαίτερη πατρίδα του.
  - Το μόνο πράγμα που μπόρεσε να πάρει μαζί της φεύγοντας η Σαβέλ, μετά από παρότρυνση της μητέρας της, είναι ένα κόκκινο φόρεμα το οποίο της το είχε προσφέρει ως δώρο η αγαπημένη της γιαγιά.. και αυτό ήταν κάτι το οποίο δεν αποχωριζόταν ποτέ... στην καινούρια της ζωή.

- Η έναρξη της ιστορίας δεν δίνει σαφείς χωροχρονικούς προσδιορισμούς ή πλαίσια. Δεν μας αναφέρονται χρονολογίες, ή τόποι. Ωστόσο υπάρχει μια γραμμική διάσταση στην αφήγηση, χωρίς να λείπουν οι αναφορές στο παρελθόν...ως ένας εγκιβωτισμός στη σκέψη του πρωταγωνιστή.

- Η πρωτοπρόσωπη και τριτοπρόσωπη αφήγηση μας κάνει να σκεφτούμε κάθε άλλο παιδί που μπορούμε να συναντήσουμε σήμερα κατά εκατοντάδες στα νησιά μας, στα σχολειά μας, στις γειτονιές μας, ιδιαίτερα στις μέρες μας που μαστίζονται από μεταναστευτικές ροές.
- Μας κάνει όμως να σκεφτούμε και τη δική μας καθημερινότητα που διαταράσσεται από αστάθμητους παράγοντες...

- Βασικός παράγοντας του πυρήνα της ιστορίας είναι η δυσαρμονία (παλιά και καινούρια ζωή) που ταράζει τη ρουτίνα της πρωταγωνίστριας και η σταθερή της/επαναλαμβανόμενη επιθυμία να μην αποχωρίζεται το κόκκινο φόρεμά της.
- Η αφηγηματική σύγκρουση που βιώνει η μικρή αποτελεί τη βάση της δράσης, το αφηγηματικό κίνητρο της ιστορίας.

- Στη συγκεκριμένη αφηγηματική σύγκρουση εμπλέκεται άμεσα και η ίδια η κοινωνία και το ευρύτερο κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο. Ένας πόλεμος είναι η αιτία του ξεριζωμού της μικρής.

- **Μια καινούρια πραγματικότητα ένα ξένο και αφιλόξενο για τον ψυχισμό της Σαβέλ περιβάλλον στέκεται απειλητικό μπροστά της.**
- **Το φόρεμα καθίσταται ο βασικός κρίκος σύνδεσης του παιδιού με το παρελθόν του.**

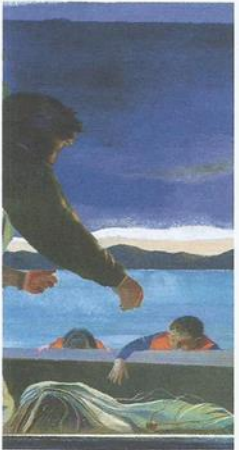
- Ο καινούριος ανοικτός κόσμος του παιδιού γίνεται υποφερτός μέσα από το δυνατό δέσιμο της Σαβέλ με το κόκκινο φόρεμά της, δέσιμο το οποίο την παραπέμπει στο δικό της παρελθόν, την αγαπημένη της πατρίδα, την εκεί ζωή της, αλλά και στα αγαπημένα πρόσωπα που άφησε πίσω της.

- Με κανέναν τρόπο, εμμονικό θα υποστηρίζαμε, δε θέλει να αποχωριστεί το συγκεκριμένο ρούχο, γιατί αυτό θα την παρέπεμπε σε αποχωρισμό κάθε στοιχείου της προηγούμενης ζωής της, γεγονός που εκλαμβάνεται ως απειλή στον ψυχισμό της.

Quo Vadis

Τρεις εικονογράφοι
μιλούν για τον ξεριζωμό

4 Οκτωβρίου - 15 Νοεμβρίου

ΦΕΤΙΧΙΕ ΤΖΑΜΙ
Ναύπακτος 2019

- Το πέρασμα του χρόνου και η ωριμότητα που αυτός προσφέρει στον εσωτερικό κόσμο της μικρής-μεγαλύτερης πλέον Σαβέλ- είναι μια παράμετρος που την οδηγεί στην αποδοχή της καινούριας της πραγματικότητας και της αποδοχής της συνταρακτικής για την ίδια αρχικής της κατάστασης.

- Η μικρή Σαβέλ αποδέχεται με το πέρασμα του χρόνου την καινούρια της πραγματικότητα. Η «αφομοίωση» αυτή αποτελεί έναν τελικό συμβιβασμό και αποδοχή της καινούριας της ζωής. Αυτό στην εξέλιξη της ιστορίας θα μπορούσαμε να το εκλάβουμε ως μια βελτίωση στην προοπτική της μικρής Σαβέλ σε σχέση με την αρχική/προηγούμενη κατάστασή της, από αντιληπτική, ψυχολογική και αξιολογική σκοπιά, αφού στο τέλος η νέα της ζωή/κατάσταση της προσφέρει μια μορφή ικανοποίησης και ψυχικής ηρεμίας.

- Σε αυτό συμβάλλουν και η ενημέρωση (γνώση: ως αφηγηματικό κίνητρο) του πατέρα για την εξεύρεση της καινούριας του δουλειάς. Η μικρή ξέρει καλά πια ότι μια σταθερή δουλειά μπορεί να προσφέρει πολλά στην ίδια αλλά και σε ολόκληρη την οικογένεια. Βέβαια, σημαντικό ρόλο παίζει και το ευρύτερο περιβάλλον της μικρής καθώς και το σχολικό της πλαίσιο που μαζί με το ομαδικό παιχνίδι τη στηρίζουν ιδιαίτερα, αφού εμφανίζονται σαν μεσολαβητές και διευκολύνουν θετικά το εσωτερικό συγκρουσιακό περιβάλλον της Σαβέλ.

- Ο χρόνος της ιστορίας δεν είναι ίσος με το χρόνο της αφήγησης. Ο χρόνος παρουσιάζεται με ένα τεράστιο άλμα ... χωρίς πολλές επιμονές ή αναφορές σε πολλά γεγονότα ή λόγια. Παρά τις ελλείψεις για τις ενδείξεις του χρόνου αυτές είναι εύκολο να τις κατανοήσει ή να τις υποθέσει ο αναγνώστης.
- Τα γεγονότα που αποσιωπώνται δε σημαίνει πως είναι ελάσσονος σημασίας. Αντίθετα, μπορεί να συνεπάγονται την εξέλιξη των γεγονότων... εν προκειμένω την ωριμότητα της πρωταγωνίστριας και την αποδοχή της καινούριας της ζωής... στο πέραςμα του χρόνου.

- Ο χρόνος κυλάει σταθερά και φανερώνει τελικά στην ηρωίδα ότι οφείλει να προχωρήσει προς το μέλλον. Η ζωή δε σταματά εξαιτίας μιας τραυματικής απώλειας, η οποία περιορίζει στενά τη σκέψη και το συναίσθημα, ούτε «στενεύει» μέσα από τα προβλήματα που οφείλει κανείς να τα απεκδυθεί με δύναμη. Η εξέλιξη αυτή βοηθά τη μικρή να ζήσει στο εξής μια πιο ισορροπημένη και χαρούμενη ζωή, γεγονός το οποίο φέρνει την ηρεμία στον ψυχισμό του παιδιού.

- Όσο για την οπτική αφήγηση (δηλαδή την εικονογράφηση) αυτή αποδίδει πολλαπλά μηνύματα, παράλληλα με τη λεκτική πλαισίωση /αφήγηση της ιστορίας.

- Θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι οι εικόνες έχουν απόλυτη συνάφεια με τη λεκτική πλαισίωση και πολλές φορές οδηγούν παραπέρα –πιο μπροστά την λεκτική πλαισίωση.

- Γενικά οι εικόνες δεν αντικρούουν το κείμενο, αλλά συνεργάζονται αρμονικά, ανάλογα πάντα με το λεκτικό περιεχόμενο. Το φόρεμα συνοδεύεται από το επίθετο κόκκινο (χρώμα έντονο, της ζωής και του πάθους) έρχεται σε έντονη αντίθεση με το υπόλοιπο ασπρόμαυρο περιβάλλον της εικονογράφησης.

- Μέσα από εικόνες και λέξεις η συγγραφέας καταφέρνει τελικά, να αποδώσει τις αλλαγές που συμβαίνουν στον κόσμο της μικρής Σαβέλ, η οποία διαχειρίζεται τα συναισθήματά της, διπλώνει όμορφα το φόρεμά της, «τακτοποιώντας» έτσι χωρίς αναλγησία και αρμονικά το παρελθόν της με αποτέλεσμα να λάμψει και πάλι στο πρόσωπό της το βλέμμα και το χαμόγελό της.

- Αν στόχος τελικά, παραμένει η σκιαγράφηση των συναισθημάτων και της πραγματικότητας των ανθρώπινων όντων, που ιδιαίτερα στις μέρες μας πλήττονται από βίαια γεγονότα όπως η στέρηση της ελευθερίας, η καταπάτηση των ατομικών δικαιωμάτων, κοινωνικές ανισότητες, περιβαντολλογικές απειλές, πολέμους κλπ., τότε σίγουρα «*το κόκκινο φόρεμα*», καταφέρνει με αποτελεσματικό τρόπο να μεταδώσει σχετικούς προβληματισμούς, νοηματικούς ιριδισμούς ιδεών, συναισθημάτων και αξιών, χωρίς διδακτισμούς ή συμβουλευτικού χαρακτήρα ρητορικές.

Βιβλιογραφία

Μιχαηλίδου-Καδή, Μ. (2014).

«*Το κόκκινο Φόρεμα της Σαβέλ*». Λευκωσία: πάργα

• ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΑΣ !!!